

تبیین سیاست خارجی دونالد ترامپ در رویارویی با بحران هسته‌ای کره شمالی: واکاوی متغیرهای سطح تحلیل خرد*

CC-BY-NC-SA

سارا ملکی** - دکتر محمدحسین اسماعیلی***

چکیده

فعالیت هسته‌ای کره شمالی به عنوان بحرانی مستمر از دوران جنگ سرد تاکنون ادامه داشته است. به ویژه که با دستیابی کره شمالی به موشک‌های بالستیک و قاره‌پیما بحران از منطقه شرق آسیا فراتر رفته، و موجب تنش و ناامنی در نظام بین‌الملل نیز شده است. ایالات متحده آمریکا که از ابتدا تاکنون برنامه هسته‌ای‌زدایی این کشور را در دستور کار سیاست خارجی خود در منطقه شرق آسیا قرار داده است، با روی کار آوردن دونالد ترامپ به عنوان چهل و پنجمین رئیس جمهور آمریکا سیاست‌های مصرانه‌تری را جهت خلع سلاح هسته‌ای این کشور به نمایش گذاشت، که جملگی از تهدید و تحریم تا مذاکره و توافق در نوسان بوده است. بنابراین با نگاهی به سیر تقابل و تعامل ترامپ با کره شمالی این سوال اساسی مطرح شد: که سیاست خارجی دونالد ترامپ در رویارویی با بحران هسته‌ای کره شمالی چگونه قابل تبیین است؟ جهت پاسخ به این سوال با کاربست نظریه پیوستگی جیمز روزنا به واکاوی موضوع در سطح تحلیل خرد پرداختیم. یافته‌های پژوهش روشن کرد که منافع سیاسی، امنیتی و استراتژیک هریک از دو کشور موجب می‌شود که این بحران توسط دونالد ترامپ نیز لاینحل باقی بماند. در این پژوهش شیوه پرداخت به مسئله تبیینی-توصیفی بوده و گردآوری اطلاعات به شیوه اسنادی است.

کلیدواژگان

دونالد ترامپ، کره شمالی، بحران هسته‌ای، کیم جونگ اون، سطح تحلیل خرد.

* این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد سارا ملکی با عنوان «سیاست خارجی دونالد ترامپ در قبال بحران هسته‌ای کره شمالی» و راهنمایی دکتر محمدحسین اسماعیلی است.

** نویسنده مسئول، کارشناس ارشد روابط بین‌الملل، دانشگاه گیلان / ایمیل: saraamaleki.ir@gmail.com

*** عضو هیأت علمی دانشگاه گیلان گروه علوم سیاسی، دانشکده علوم انسانی

مقدمه

فعالیت هسته‌ای کره شمالی بازمانده‌ای از مکانیسم دوران جنگ سرد است. هسته‌ای شدن کره شمالی به طور رسمی با انعقاد قرارداد همکاری‌های فنی با شوروی از سال ۱۹۵۶ آغاز شد. بنابراین از ابتدای امر و به ویژه به سبب منافع استراتژیکی که ایالات متحده در منطقه شرق آسیا دارد با واکنش شدید آمریکا مواجه شد، و برنامه خلع هسته‌ای کره شمالی به طور مشترک در دستور کار سیاست خارجی رئسای جمهور ایالات متحده قرار گرفت. اما پافشاری کره شمالی بر ادامه تولیدات هسته‌ای به دلیل منافع سیاسی، اقتصادی و امنیتی و نیز وجود عنصر بی‌اعتمادی میان دو کشور موجب ناکام ماندن آمریکا در حل این بحران شد. ضروری می‌نماید به جهت درهم تنیدگی تقابل‌ها و تعامل‌های ایالات متحده-کره شمالی و تاثیر آن بر کم و کیف روند هسته‌ای شدن این کشور به اختصار به شرح تاریخ این روابط بپردازیم.

پس از پایان جنگ کره جنوبی و کره شمالی با نظارت سازمان ملل متحد میان دو کره قرارداد آتش‌بس منعقد شد (مورخه ۲۷ ژوئیه ۱۹۵۳) و علاوه بر این که در بند ماده ۱۳ قرارداد تعیین شده بود که هیچ یک از هم‌پیمانان کره شمالی و جنوبی (به ترتیب شوروی و آمریکا) اجازه ارسال سلاح‌های جدید به این دو کشور را ندارد، اما در زمان آیزنهاور، در ژوئن ۱۹۵۷ به کره شمالی ابلاغ شد که ایالات متحده دیگر خود را ملزم به رعایت این قرارداد نمی‌داند. و در سال‌های ۱۹۵۸ و ۱۹۵۹ اقدام به استقرار موشک‌های هسته‌ای هاست جاون، توپ اتمی ۲۸ میلی متری و موشک‌های برد بلند کروزماتادور^۱ با توان هسته‌ای برای شلیک به چین و شوروی در خاک کره جنوبی نمود. کره شمالی که نیز جهت مقابله فعالیت هسته‌ای خود را دنبال می‌نمود با گسترش فشارهای ایالات متحده سرانجام ناگزیر در ژوئیه ۱۹۷۷ پادمان سه جانبه‌ای را با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی امضا کرد و یونگیون^۲ که مجتمع هسته‌ای کره بود تحت نظارت آژانس قرار بگیرد (Rezaei and Farahnejad, 2017). و سپس با وعده شوروی مبنی بر ساخت چهار رآکتور قدرت هسته‌ای ۱۷۶۰ مگاواتی برای کره شمالی، این کشور در ۱۲ دسامبر ۱۹۸۵ معاهده عدم اشاعه سلاح‌های هسته‌ای را امضا کند. اما این وعده هرگز محقق نشد و کره شمالی این بار با جدیت بیشتری برنامه خود را پیش گرفت (Chanlett, 2016: 90).

در سال ۱۹۹۱ جرج بوش (پدر) اعلام نمود تسلیحات هسته‌ای خود را از خاک کره جنوبی خارج کرده است. سپس با دخالت شورای امنیت بازرسان ان.پی.تی اقدام بازرسی این کشور کردند که مشخص گردید که کره شمالی اقدام به غنی سازی اورانیوم و شکاف پلوتونیوم کرده است. با این حال در دوره بیل کلینتون توافقی با کیم ایل سونگ^۱ و کیم جونگ ایل^۲ رهبران کره شمالی

^۱. Matador Cruise Missiles

^۲. Yongbyon

منعقد گردید که مقرر شد در صورت لغو تمامی فعالیت‌های کره، آمریکا نیز دو راکتور آب سبک با ظرفیت ۲۰۰۰۰ مگاواتی در این کشور احداث کند و ۵۰۰۰۰۰ تن سوخت به کره شمالی بدهد. که البته هرگز عملی نشد! با تیره شدن روابط آمریکا و کره شمالی، بوش (پسر) در سخنرانی معروف خود در ۲۹ ژانویه ۲۰۰۲ کره شمالی را یکی از سه محور شرارت اعلام کرد. با اوج گیری بحران در ۱۰ ژانویه ۲۰۰۳ خروج خود را از آن پی.تی.تی اعلام کرد و فعالیت خود را گسترش داد. البته در دوران بوش مذاکرات سه جانبه (میان آمریکا، چین و کره شمالی) و شش جانبه‌ای نیز (میان کره شمالی، آمریکا، کره جنوبی، چین، روسیه و ژاپن) اتفاق افتاد که جملگی حریف عمق تنش‌ها و بی اعتمادی‌های میان شمال شبه جزیره کره و غرب نشد و موثر واقع نگردید. تا جایی که در سال ۲۰۰۵ کره شمالی به طور رسمی اعلام کرد که دارای سلاح هسته‌ای است.

در دوره باراک اوباما در خصوص کره شمالی "سیاست صبر استراتژیک"^۱ در پیش گرفته شد. عناصر این سیاست عبارت بود از فشار به پیونگ یانگ (به وسیله تحریم و نه تهدید نظامی) جهت خنثی سازی با انجام تعهداتی که کره شمالی در مذاکرات شش جانبه داده بود، تلاش برای متقاعد کردن چین برای اتخاذ سیاست‌های سخت‌گیرانه تر و تلاش برای متقاعد کردن چین برای اتخاذ سیاست‌های سخت‌گیرانه تر و اجرای تحریم اقتصادی علیه کره شمالی و به طور همزمان رزمایش‌های نظامی آمریکا-کره جنوبی در مقیاس وسیع (6: Nikitin and Rinehart, 2017). با افزایش تحریم‌ها علیه شمالی و متعاقباً این کشور نیز بر عملکرد هسته‌ای خود پافشاری بیش‌تری نمود تا جایی که در سال ۲۰۱۶، کره شمالی چندین سلاح هسته‌ای را آزمایش کرد، بیست موشک بالستیک راه‌اندازی و یک ماهواره نیز به مدار ارسال نمود. کیم جونگ اون^۲ سومین کره شمالی در این سال اعلام کرد کره شمالی یک بمب هیدروژنی تولید کرده است. که با محکومیت شدید جهانی مواجه شد (Bell and Milani, 2017).

با روی کار رفتن دونالد ترامپ در ژانویه سال ۲۰۱۷، در ابتدا سیاست سرسختانه‌ای از سوی واشنگتن علیه پیونگ یانگ اتخاذ گردید و در یک سال نخست ریاست جمهوری ترامپ منازعات با کره شمالی به اوج خود رسید، اما با آغاز سال ۲۰۱۸، روابط دو کشور مسیر دیگری را طی نمود. در پی توافق کره شمالی و جنوبی مبنی بر انجام بازی‌های المپیک زمستانه ۲۰۱۸، شرایط برای برقراری روابط میان آمریکا و کره شمالی نیز فراهم شد. و سرانجام در کمال تعجب افکار

¹. Kim Il-sung

². Kim Joung-il

³. Strategic Patience

⁴. Kim Jong-Un

عمومی جهانی در ۱۲ ژوئن ۲۰۱۸، دونالد ترامپ و کیم جونگ اون در سنگاپور با یکدیگر دیدار کرده و در مورد هسته‌ای زدایی کره شمالی و برقراری روابط همکاری‌جویانه دو کشور به توافق ۴ ماده‌ای را به امضا رساندند. ترامپ نیز اعلام کرد که در صورت توقف کلیه فعالیت‌ها و تاسیسات هسته‌ای کره شمالی، تحریم‌ها علیه این کشور به تدریج لغو می‌گردد. پس از آن ترامپ و کیم جونگ اون رهبر کره شمالی به طور رسمی یک بار دیگر در ۲۷ و ۲۸ فوریه ۲۰۱۹ در کشور ویتنام دیدار کردند اما این بار مذاکره بدون نتیجه پایان یافت. اما با توجه به گزارشات سازمان ملل متحد و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی کره شمالی در طول سال ۲۰۱۸، تاسیسات هسته‌ای خود را جمع‌آوری نکرد و به ساخت موشک ادامه داد، از سوی دیگر در طول سال ۲۰۱۸ دونالد ترامپ نیز نه تنها تحریم‌ها را علیه کره شمالی لغو نکرد بلکه تحریم‌ها را مجدداً تمدید نمود. از سال ۲۰۱۹ کره شمالی که در سال اول مذاکرات حداقل به صورت علنی اقدام به پرتاب و آزمایش موشک نمی‌کرد در این سال حدود ۲۰ موشک بالستیک را آزمایش کرد که اغلب هدف آن هم‌پیمانان ایالات متحده به خصوص ژاپن بود.

از این رو چشم‌انداز این بحران بن‌بست را نشان می‌دهد و اقدامات امریکا نویدبخش کاهش یا توقف یا کنترل بحران نیست. در این ارتباط سؤال اصلی پژوهش این است که: سیاست خارجی دونالد ترامپ در رویارویی با بحران هسته‌ای کره شمالی چگونه قابل تبیین است؟ پاسخ به این پرسش لافل در سطح خرد و با استفاده از چهار متغیر قابل تحلیل است. متغیرهای سطح خرد تحلیل به‌ویژه متغیر فردی در مورد شخصیت ترامپ نشان می‌دهد که تلاش‌های سیاسی برای پایان دادن به بحران هسته‌ای ادامه‌دار خواهد بود. هدف این مقاله تحلیل و شرح متغیرهای سازنده سیاست خارجی ترامپ در سطح خرد در قبال بحران هسته‌ای کره شمالی و روشن نمودن آینده روابط ترامپ و کره شمالی است. نوآوری مقاله اینکه موفق شده است تا با استفاده از نظریه پیوستگی جیمز روزنا زمینه را برای تبیین و تحلیل سیاست‌های دونالد ترامپ در سطح خرد فراهم سازد. برای این مهم چهار دسته از متغیرهای فردی، متغیر نقش، متغیر حکومت و متغیر اجتماع را به‌عنوان عوامل ظاهری، شاخص قرار داده است. واکاوی متغیرهای سطح خرد در چالش بین رهبران کره شمالی و دولت ترامپ و نتایج حاصل از آن نوآوری مقاله است. یافته‌های این پژوهش حاکی است که منافع سیاسی و استراتژیک هر یک از دو کشور موجب می‌شود که این بحران توسط دونالد ترامپ نیز حل نشده باقی بماند.

۱- پیشینه تحقیق

تعدادی از پژوهشگران داخلی و خارجی به بررسی سیاست خارجی آمریکا به‌طور کلی و روابط آن با کره شمالی و سایر مسائل اثرگذار در روابط دو کشور پرداخته‌اند. به عنوان نمونه

دکتر مجید عباسی و دکتر حسین مرادی (۱۳۹۴) در مقاله‌ای با عنوان «جایگاه کره شمالی و رقابت استراتژیک آمریکا و چین»، بر نقش چین در بررسی روابط آمریکا-کره شمالی تأکید دارند و اینطور استدلال می‌کنند که چین در تلاش است تا تهدیدات نظامی خود را علیه آمریکا از طریق کره شمالی ارائه کند و کره را یک بازیگر نیابتی می‌داند. دکتر وحید نوری و سید حسن حسینی (۱۳۹۸) در مقاله‌ای با عنوان «فردگرایی در سیاست خارجی آمریکا در دوران ترامپ: نتایج و پیامدها» به بررسی متغیرهای سطح خرد در سیاست خارجی ترامپ می‌پردازند. دکتر جان کی واردن (Warden, 2017)، در مقاله‌ای به نام «وضعیت هسته‌ای کره شمالی چالشی در حال توسعه برای بازدارندگی آمریکا»، هدف فعالیت‌های کره شمالی را افزایش قدرت بازدارندگی در برابر آمریکا و نیز حفظ مشروعیت خاندان کیم بیان می‌کند. دکتر ویلیام بی براون (Brown, 2018) در مقاله‌ای تحت عنوان «استراتژی اقتصادی ۲۰۱۸ کره شمالی» به توضیح پیشرفت بخش خصوصی در اقتصاد کره شمالی می‌پردازد و تأثیر تحریم‌های ایالات متحده بر سیر نزولی تجارت خارجی این کشور را ارزیابی می‌کند. دکتر شیانگ شیانگزه (Xiangzhe, 2019) که یک پژوهشگر چینی است در مقاله‌ای به نام «کره شمالی متعهد به داشتن سلاح هسته‌ای است»، اینطور استدلال می‌کند که کره شمالی هرگز تسلیحاتی را که از گذشته تاکنون تولید نموده است را لغو و منهدم نمی‌کند و در صورت توافق صرفاً از برنامه‌های تولیدی در آینده دست خواهد کشید، که البته او همین مورد را هم منوط به لغو کامل تحریم‌ها و نیز لغو آزمایشات آمریکا-کره جنوبی می‌داند.

با تحقیق در بسیاری از پژوهش‌های انجام شده در این حوزه، مشخص گردید که کمتر پژوهش مستقلی به بررسی و تبیین ابعاد سازنده صرفاً سیاست خارجی ترامپ در قبال بحران هسته‌ای کره شمالی و به ویژه از منظر متغیرهای خرد پرداخته شده است. این خلا زمینه ساز نگارش پژوهش حاضر گردید.

۲- مبانی نظری

تلاش مقاله بر آن است تا سیاست خارجی دونالد ترامپ در قبال کره شمالی را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد. از این رو متغیرها و عوامل تأثیرگذار و گفتمان‌های فعال در سطح خرد انتخاب گردید. از پنج متغیر در نظریه جیمز روزنا، چهار متغیر سطح خرد محسوب می‌شوند؛ یعنی متغیر اصلی فرد، نقش، متغیر حکومتی و متغیر اجتماعی.

منظور از متغیر فردی، «ویژگی‌های شخصیتی تصمیم‌گیرندگان و سیاست‌گذاران خارجی است که آنان را از سایر افراد متمایز می‌سازد» (Dehghani Firoozabadi, 2010: 73). منظور از متغیر نقش انتظاراتی است که به‌طور رسمی یا غیررسمی از یک جایگاه در نظام سیاسی کشورها می‌رود. «اینکه یک نقش تا چه اندازه بتواند در سیاست تأثیرگذار باشد، به میزان اختیاراتی بازمی‌گردد که

آن نقش در نظام سیاسی از آن برخوردار است» (Resenau, 1971). «منظور از متغیر حکومتی اشاره به ابعادی از ساختار حکومتی دارد که انتخاب‌های سیاست خارجی را توسط تصمیم‌گیرنده محدود یا تقویت می‌کند» (Ghasemi, 2012: 440). اما متغیر اجتماعی عبارت است از ویژگی‌ها، نمودها و جنبه‌های غیرحکومتی کشورها، آن‌ها بر سیاست خارجی تأثیر می‌گذارد. «چون سیاست خارجی مانند هر پدیده و فرایند سیاسی در خلأ شکل نمی‌گیرد، بلکه معلول بستر، بافت و شرایط اجتماعی، فرهنگی، جغرافیایی و اقتصادی هر کشور است» (Dehghani Firoozabadi, 2010: 81).

۳- متغیرهای سطح تحلیل خرد در نظریه پیوستگی جیمز روزنا

۳-۱- متغیر فردی: ویژگی‌های شخصیتی دونالد ترامپ

نمایش صفات ذاتی و اکتسابی افراد در عملکرد آنان آشکار است. از یک ماتریس پیچیده مرکب از عوامل ژنتیکی و یادگیری‌های تجربی پدید می‌آید و الگوی متمایز فرد از ادراک، احساس، تفکر، مقابله و رفتار را شامل می‌شود (Immelman, 2017: 2-4). در ادامه مهم‌ترین ویژگی‌های شخصیتی ترامپ که در روابط او با کره شمالی قابل مشاهده است بحث خواهد شد.

۳-۲- غرور

دونالد ترامپ خود را فردی شایسته، موفق، محترم، دسته بالا و برنده می‌داند که از عهده‌ی تمام امور برمی‌آید. مغرور بودن ترامپ در تصمیم‌سازی‌های وی در برابر کره شمالی نیز کاملاً بازتاب یافته است. برای نمونه زمانی است که مقامات دو کره در اواسط ژانویه ۲۰۱۸ و در خانه صلح منطقه مشترک امنیتی دو کره، در خصوص شرکت در بازی‌های المپیک زیر یک پرچم باهم به توافق رسیده بودند. او این مذاکره را حاصل تلاش آمریکا می‌دانست درحالی‌که شواهد نشان می‌داد رئیس‌جمهور کره جنوبی برای آشتی و ارتباط دو کره تلاش بیش‌تری کرده بود. ترامپ گفته بود: «من به گفت‌وگو اعتقاد دارم. در حال حاضر آن‌ها درباره المپیک باهم توافق می‌کنند. این یک شروع بزرگ است. اگر ما دخالت نمی‌کردیم شاید آن‌ها باهم درباره المپیک هم صحبت نمی‌کردند.» (Inside the Games, 17 January, 2018). ترامپ همچنین بارها مذاکره با کره شمالی را بیش‌تر دلیلی برای خوشبختی مردم کره شمالی و یا نهایتاً صلح و آشتی دو کره اعلام کرده بود، درحالی‌که هسته‌ای زدایی کره شمالی، موجبات تطمیع منافع استراتژیک ایالات متحده در شرق آسیا را بهتر فراهم می‌کند. به‌طور مثال در سفر ۲۲ مه ۲۰۱۸ مون‌جائه این به ایالات متحده، ترامپ در مورد کیم جونگ اون گفته بود که مطمئن است، تمایل کیم برای مذاکره با آمریکا جدی است. او در مورد کیم جونگ اون گفت: «من فکر می‌کنم او جدی است، او کاملاً جدی است. اگر توافقی بین دو کشور صورت بگیرد، رهبر کره شمالی بسیار خوشبخت خواهد شد»

¹. Micro-level Analysis Variables

نمونه دیگر مصاحبه او پس از مذاکره سنگاپور است. او در مصاحبه با خبرنگاران گفته بود که «اگر بعداً متوجه شود که در مورد این نشست اشتباه کرده است، به اشتباهش اعتراف نمی‌کند اما بهانه‌ای برای لغو آن پیدا خواهد کرد» (Whitehouse, 12 June, 2018).

همچنین زمانی که کره شمالی در ۲۷ جولای ۲۰۱۹، دو موشک برد کوتاه را آزمایش کرد، کیم جونگ اون نامه‌ای را برای دونالد ترامپ ارسال نمود، ترامپ در یک توییت خیر داد که کیم جونگ اون طی نامه‌ای سه صفحه‌ای به خاطر آزمایش موشک‌های برد کوتاه عذرخواهی کرده است و تمایل دارد مذاکره‌ای دیگر با او داشته باشد. در واقع به نظر می‌رسد تأکید ترامپ برای رسانه‌ای کردن عذرخواهی کیم جونگ اون، نشأت گرفته از سرشت غرور در ترامپ است. او این طور نوشت: «کیم جونگ اون در نامه‌ای که به من فرستاد، خیلی محترمانه اظهار داشت که مایل است به محض پایان تمرینات نظامی مشترک آمریکا و کره جنوبی، با من دیدار و گفتگو کند. نامه‌ای طولانی بود که بیشتر آن به گله‌مندی از تمرینات پرهزینه و مضحک اختصاص داشت. همچنین در این نامه به خاطر آزمایش موشک‌های کوتاه برد، عذرخواهی کوچکی هم بود. کره شمالی عاری از تسلیحات هسته‌ای منجر می‌شود این کشور به یکی از موفق‌ترین کشورهای جهان تبدیل می‌شود» (Newyork Times, 27 July, 2019).

۳-۳- غیر قابل پیش‌بینی بودن^۱

دونالد ترامپ فردی غیر قابل پیش‌بینی است یا حداقل سعی می‌کند این طور باشد، اتفاقاً در انجام آن نیز موفق بوده است. این همان چیزی است که فهم سیاست خارجی او را برای تحلیل گران دشوار می‌کند. او می‌گوید: «بیش تر وقت‌ها که صحبت می‌کنم، مردم می‌گویند من سیاست‌های مشخصی را که آن‌ها می‌خواهند بشنوند را ارائه نمی‌کنم. می‌دانیم این کاری نیست که سیاست‌مداران حرفه‌ای انجام دهند. من شبیه هیچ‌کس نیستم. رو کردن دست یکی از احمقانه‌ترین اشتباهات است. عنصر غافلگیری است که برنده را تعیین می‌کند؛ من نمی‌خواهم افراد بدانند دقیقاً چه انجام می‌دهم. این کار رقبا را در موقعیت نامتعادل قرار می‌دهد. من غیر قابل پیش‌بینی بودن را دوست دارم» (Trump, 2015: 94).

همچنین ترامپ که در سال ۲۰۱۷، بر شدت رزمایش‌های آمریکا-کره جنوبی افزوده بود، ۴ روز پس از دومین اجلاس کیم-ترامپ در فوریه ۲۰۱۹، با اینکه مذاکره با شکست مواجه شده بود، در اقدامی غیر قابل انتظار اعلام کرد که «تمرینات نظامی سالانه آمریکا-کره جنوبی که در واقع سنگ‌بنای اصلی و ویژگی مشترک روابط دفاعی بین دو کشور بود، دیگر در مقیاس بزرگ به پایان می‌رسد و در تمرین‌های کوچک‌تر، پیکربندی می‌شود» (CNN, 2 March 2019).

¹. To be unpredictable

۳-۴- روحیه تهاجمی

از ویژگی‌های شخصیتی ترامپ داشتن روحیه تهاجمی است. او از مقابله کردن و تلافی لذت می‌برد. او خود می‌گوید: «وقتی کسی به شما صدمه می‌زند، تلافی کنید. اگر تلافی نکنید، هر بلایی سرتان بیاید حقتان است. وقتی تلافی کنید هم احساس خوبی دارید، هم دیگر کسی جرئت نمی‌کند با شما بدرفتاری کند. من که عاشق تلافی هستم» (Trump, and Zanker, 2007: ۲۷). جدال‌های لفظی ترامپ و کیم جونگ اون در سال ۲۰۱۷ که البته شروع‌کننده آن برای اولین بار ترامپ بوده است و غالباً طی رشته توثیق‌های مختلف انجام می‌شد، در دسته اقدامات تهاجمی و البته غیرعرفی او قرار می‌گیرد. خطاب کردن کیم جونگ اون با عباراتی مانند «مرد موشکی» و یا «چاقالو» طی توثیق‌های مختلف، هم از سویی موجب دامن زدن به تنش‌ها و ترس جهانی شده بود و از سوی دیگر واکنش‌هایی زیادی را در رسانه‌های اجتماعی به دنبال داشت. نمونه دیگری از بازتاب شخصیت تهاجمی ترامپ در خصوص کره شمالی مربوط به اولین سخنرانی او در مجمع عمومی سازمان ملل در ۲۰ سپتامبر ۲۰۱۷ است او اعلام کرد که «اگر کره بخواند همچنان برای آمریکا و هم‌پیمانان آن، ایجاد تهدید کند، آمریکا حتماً کره شمالی را نابود خواهد کرد» (Mihalenko and Chernavich, 2018: 106-108).

۳-۵- جلب توجه

ترامپ به دیده شدن و دریافت توجه علاقه‌مند است. او خود نیز مدتی مجری و بازیگر بوده است. او می‌گوید: «من برای گزارشگران احترام زیادی قائلم، من از رسانه‌ها استفاده می‌برم؛ یعنی جلب توجه. «هزینه یک صفحه کامل تبلیغ در نیویورک تایمز حدود صد هزار دلار است. آن هزینه برای من حتی یک سنت هم نیست. مهم‌تر از آن این است که توجه بیش‌تری را به دست می‌آورم» (Trump, 2015: 26-27). اگرچه تلاش ترامپ جهت حل بحران کره هسته‌ای شمالی ریشه در منافع استراتژیک ایالات متحده در منطقه شرق آسیا دارد و اکنون پس از پیشرفت‌های کره شمالی در ساخت تسلیحاتی کشتار جمعی مانند بمب هیدروژنی و موشک‌های بالستیک قاره‌پیما، دغدغه دیگر آمریکا امنیت کشورش است؛ اما به نظر می‌رسد ترامپ سعی دارد با حل بحران کره شمالی خود را آن ناجی جهانی نشان دهد که بحرانی را حل کرده که هیچ‌یک از رؤسای جمهور پیشین به‌خصوص او با ما توان حل آن را نداشتند.

۳-۶- صبوری

ترامپ برای به دست آوردن یک هدف ممکن است زمان زیادی را صبر کند تا نتیجه مطلوب را به دست آورد. او معتقد است اگر چیزی واقعاً ارزشمند باشد، حتی سزاوار سال‌ها صبر کردن نیز هست. این عنصر صبوری در شخصیت ترامپ، در تاریخ‌گذاری او برای انجام مذاکرات با کیم جونگ نیز اون مؤثر بوده است. به‌عنوان نمونه او پس از دومین مذاکره با کیم در فوریه ۲۰۱۹

گفت: که سرعت هدف نیست بلکه مهم برای او رسیدن به یک «معامله خوب و جامع» است (CNN, 30 June, 2019) در واقع برخلاف کیم جونگ اون که برای سومین مذاکره اعلام کرده بود که تنها تا پایان سال ۲۰۱۹ به آمریکا وقت می‌دهد و برای انجام مذاکره سوم عجله داشت، برای ترامپ بیش تر از زمان مذاکره، نتایجی که از مذاکره حاصل می‌شود مهم است.

۴- متغیر نقش: نقش ریاست جمهوری دونالد ترامپ

متغیر نقش نشان می‌دهد این شغل‌ها و روندها هستند که بر رفتار سیاست‌گذاران خارجی تأثیر می‌گذارند. از منظر این متغیر مشاغل سازمان‌یافته بایدها و نبایدها را برای فرد تعریف می‌کند. رفتار یک فرد از شغلی که دارد متمایز می‌شود. هر نقش با خود انتظارات و تقاضاهای اجتماعی و روانشناسی را همراه دارد. این فشارها از جمله فشارهای شخصی (وجدان کاری)، همکاران و نهادهای دیگر مانند کنگره است. از این جهت یک فرد مشابه با کسانی رفتار می‌کند که همان نقش را به عهده‌دارند. هر نقش سیاست‌گذاری با خود برخی انتظارات، تعهدات و تصوراتی از رفتار مناسب را به همراه دارد. «مقام و منصب، متصدی جدید را وادار می‌کند تا همانند سلفش فکر و عمل نماید» (Kogley and Wittkopf, 1993: 666-667). اختیارات رئیس‌جمهور آمریکا در اصل دوم قانون اساسی این کشور به صورت صریح بیان شده است. او بالاترین رکن سیاسی کشور و در وهله اول رئیس قوه مجریه است. در ادامه به برخی از مهم‌ترین اختیارات و وظایف نقش ریاست جمهوری ایالات متحده اشاره می‌شود. دونالد ترامپ در چارچوب آن توانسته است در قبال بحران هسته‌ای کره شمالی تصمیم‌گیری کند.

۴-۱- ریاست امور خارجه و مسئول انعقاد قراردادهای بین‌المللی

بر اساس قانون اساسی ایالات متحده، رئیس‌جمهور یک مقام فدرال است او در درجه اول مسئول برقراری روابط با ملل خارجی است. «او از طریق وزارت امور خارجه به امور بین‌الملل رسیدگی می‌کند» (Legal Information, 2017). کلیه مراودات، همکاری‌های اقتصادی، سیاسی و نظامی و توسعه دیپلماسی با کشورهای دیگر و سایر هم‌پیمانان در مجموعه رفتارهای دیپلماتیکی قرار می‌گیرد که نقش ریاست جمهوری برای آن مهیا کرده است.

۴-۲- فرماندهی کل قوا

رئیس‌جمهور فرمانده کل نیروهای مسلح ایالات متحده است. رئیس‌جمهور این قدرت را دارد که عملیات نظامی را راه‌اندازی، هدایت و نظارت کند. سفارش یا مجوز استقرار سربازان (در کشورهای خارجی)، پرتاب یک‌جانبه سلاح‌های هسته‌ای و ایجاد سیاست‌های نظامی با وزارت دفاع و امنیت میهن را صادر کند. او این قدرت را از طریق وزارت دفاع اعمال می‌نماید. باین حال، طبق قانون اساسی اعلام جنگ فقط بر عهده کنگره قرار دارد. «اگر رئیس‌جمهور بخواهد به

کشوری نیروی مسلح ارسال کند موظف است ظرف ۶۰ روز نیروها را به کشور برگرداند و ادامه فعالیت تنها با رأی موافق کنگره امکان‌پذیر است» (Legal Information, 2017).

ارسال ناو هواپیمابر یو.اس.اس کارل وینسون و یو.اس.اس رونالد ریگان و همچنین زیردریایی اتمی یو.اس.اس میشیگان به شهر بندری بوسان در سواحل کره جنوبی در آوریل ۲۰۱۷، رزمایش ۳ روزه آمریکا-کره جنوبی با حضور ۷ ناو جنگی و ۳ ناو هواپیمابر یو.اس.اس رونالد ریگان، یو.اس.اس نیمی تز و یو.اس.اس. تنودور روزولت، رزمایش ۵ روزه آمریکا-کره جنوبی و حضور ۲۳۰ جنگنده و ۱۲۰۰۰۰ سرباز در منطقه مرزی دو کره در دسامبر ۲۰۱۷، به تعویق انداختن رزمایش‌های سالانه کی ریزالو و فول ایگل آمریکا-کره جنوبی به دلیل حفظ امنیت بازی‌های المپیک ۲۰۱۸، مجدداً از سرگیری رزمایشات سالانه در آوریل ۲۰۱۸، اجازه برای خروج کره جنوبی از رزمایش سالانه آمریکا-کره جنوبی در سال ۲۰۱۸ و ادامه رزمایش با حضور ژاپن، عدم ارائه هیچ تعهدی در خصوص لغو رزمایشات سالانه در نشست سنگاپور و دستور تقلیل رزمایشات سالانه آمریکا-کره جنوبی به انجام آن در مقیاس کوچک‌تر در مارس ۲۰۱۹ توسط دونالد ترامپ، جملگی اختیارات نقش ریاست جمهوری ترامپ در قبال کره را نشان می‌دهد. در واقع او به‌عنوان فرمانده کل قوای مسلح توانسته با استفاده از اختیارات این نقش، برای کره شمالی موجبات تهدید و یا اعتمادسازی را فراهم کند.

۴-۳- اعمال تحریم

رئیس‌جمهور ایالات متحده می‌تواند علیه یک کشور اعمال تحریم کند. برای نمونه قانون اختیارات اضطراری اقتصادی^۱ به رئیس‌جمهور اجازه اعمال تحریم می‌دهد. بر اساس این قانون، رئیس‌جمهور آمریکا هر زمان که وضعیت اضطراری را در رابطه با یک کشور تشخیص دهد، می‌تواند محدودیت‌هایی را در رابطه با آن کشور اعمال کند. او بارها اعلام کرد تا زمانی که کیم جونگ اون اقدام به خلع سلاح کامل کره شمالی نکند، تحریم‌ها ادامه خواهند داشت. در واقع متغیر نقش این امکان را در اختیار ترامپ گذاشته است که با اعمال تحریم‌ها کره شمالی را به قبول انتظارات ایالات متحده مجبور نماید.

۴-۴- ریاست حزب

رئیس‌جمهوری همچنین، «رئیس حزبی است که در انتخابات به پیروزی رسیده است» (Abjad, 2013: 215). از این جهت سیاست خارجی دونالد ترامپ، در قبال کره شمالی، چه در یک‌ساله نخست که جنبه تهاجمی به خود گرفته بود و چه از سال ۲۰۱۸ که به سمت مذاکره پیش رفت، در چارچوب اندیشه‌های نو واقع‌گرایانه جمهوری خواهی قابل توجیه است. به‌طور مثال نو

^۱. Aircraft Carrier: USS Carl Vinson and USS Ronald Reagan - USS Michigan Nuclear Submarine

^۲. IEPPA

واقع‌گرایان به همکاری و مذاکره جهت تأمین منافع به‌ویژه منافع امنیتی اعتقاد دارند. با این حال ممکن است وعده برای کاهش تحریم‌ها، تقلیل دادن رزمایشات سالانه آمریکا-کره جنوبی و مواردی از این دست توسط ترامپ، متضاد با روح اندیشه‌های جمهوری خواهی به نظر برسد؛ اما «جیمز روزنا معتقد است که شخصیت‌های کاریزما و قدرتمند با ارائه تفسیری موسع از نقش خود محدودیت‌ها و قیدوبندهای ناشی از آن را کاهش می‌دهند» (Rosenau, 1971).

۵- متغیر حکومتی: حکومت ایالات متحده

منظور از این متغیر، «نوع سیستم تصمیم‌گیری موجود در یک کشور و تأثیر این روش و سازوکار بر سازمان‌های دارنده استانداردهای هدایت‌شده و برنامه‌ریزی‌شده است که منجر به تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی می‌شود» (Rosenau, 1966: 44). مقاله در ادامه مهم‌ترین نهادهایی بوروکراتیک سیاسی و حکومتی ایالات متحده را که در تصمیم‌سازی‌های دونالد ترامپ در قبال بحران هسته‌ای کره شمالی مؤثر بوده‌اند را معرفی می‌کند و به تشریح رفتار آن‌ها می‌پردازد:

۱-۱- کنگره^۱

کنگره عالی‌ترین نهاد قانون‌گذاری در ایالات متحده است؛ و با ساختار دو مجلسی خود نقش مهمی در ساختار حکومت کشور بازی می‌کند. «با وجود اینکه رئیس‌جمهور بالاترین نهاد سیاسی دولت و ملت در ایالات متحده است؛ اما انتخابات کنگره و ریاست جمهوری جدا از هم و بدون ارتباط با یکدیگر صورت می‌گیرد» (Abjad, 2013: 211-215).

هم در انتخابات میان‌دوره‌ای کنگره در سال ۲۰۱۶ و هم در انتخابات میان‌دوره‌ای کنگره در سال ۲۰۱۸، اکثریت کرسی‌های مجلس نمایندگان در دست دموکرات‌ها بوده است. پس از توافق ۴ ماده‌ای ترامپ با کیم جونگ اون در نشست ۱۲ ژوئن ۲۰۱۸ در سنگاپور او به شدت از سوی کنگره مورد نقد قرار گرفت. دموکرات‌ها اعتقاد داشتند که نحوه مذاکره ترامپ با کیم جونگ اون صحیح نبوده و در واقع مشکلی را حل نکرده است. آنان مفاد توافق را ابهام‌آمیز می‌دانستند. در جلسه سنگاپور ایالات متحده به کره شمالی تضمین‌های امنیتی داده بود و کره متعهد شده بود برای هسته‌ای زدایی شبه‌جزیره اقدام کند، بدون این که زمان، نحوه و چگونگی آن مشخص گردد. مسئله دیگری که مورد انتقاد کنگره ایالات متحده بود لغو تمرینات نظامی آمریکا و کره جنوبی بود، کنگره این موضوع را اعطای امتیاز آشکار به کره شمالی دانست (CNN, 23 June, 2018)، در پی این فشارها و انتقادات مایک پمپئو، به کره شمالی سفر کرد تا در خصوص بخش‌های مهم توافق ۱۲ ژوئن با مقامات کره شمالی گفت‌وگو کند. از جمله گفت‌وگو درباره چگونگی هسته‌ای

¹. Congress

زدایی کره شمالی و نیز استرداد اجساد سربازان آمریکایی؛ اما پس از خروج پمپئو از کره شمالی، بلافاصله مقامات این کشور از مذاکره با پمپئو ابراز پشیمانی کردند و آمریکا را به خاطر تحت فشار گذاشتن کره شمالی متهم به رفتارهای «گانگستری» و خیانت به توافق سنگاپور نمودند؛ بنابراین می‌توان در اینجا متغیر کنگره که خود زیرمجموعه‌ای از متغیر حکومتی است را به‌عنوان متغیر محدودکننده ارزیابی نمود؛ زیرا جدای از درستی یا نادرستی انتقادات ایشان به متن قرارداد، فشار و انتقادات آنان موجب یک تصمیم از سوی دولت ترامپ شد تا با سفر به کره شمالی زمان و چگونگی انجام توافقات با کره شمالی زودتر روشن شود؛ که این عملکرد نه تنها نتیجه‌بخش واقع نشد بلکه با واکنش منفی از سوی کره شمالی مواجه گردید. پس از شکست در مذاکره فوریه ۲۰۱۹، نیز ترامپ گفته بود که کیم از او درخواست لغو سریع تمامی تحریم‌ها را داشته است.

۲-۵- وزارت امور خارجه

برخلاف دوران ریاست جمهوری باراک اوباما که نهاد وزارت امور خارجه از استقلال عمل بالایی برخوردار بود، در دولت ترامپ این جایگاه متأثر از ویژگی‌های شخصیتی ترامپ، با چالش جدی مواجه شده است (Noori and Hosseini, 2019). ترامپ تاکنون (۲۰۲۰) دو وزیر امور خارجه داشته است: رکس تیلرسون و مایک پمپئو.^۱ در ۱۶ ژانویه ۲۰۱۸، نمایندگان ۲۰ کشور جهان از جمله آمریکا، ژاپن، هند، بریتانیا، فرانسه و ... در نشست ونکوور کانادا در مورد «امنیت و ثبات در شبه‌جزیره کره» توافق کردند که از مذاکرات میان پیونگ‌یانگ - سئول در راستای کاهش پایدار تنش‌ها حمایت کنند. این کشورها توافق نظر داشتند که تحریم‌های قبلی سازمان ملل علیه کره شمالی باید همچنان اجرا شود و حتی برای تحت فشار گذاشتن پیونگ‌یانگ ممکن است به‌طور یک‌جانبه و فراتر از چارچوب شورای امنیت سازمان ملل این کشور را تحریم کنند. رکس تیلرسون در این نشست نیز به‌صورت تند و تحریک‌آمیز گفته بود: «هدف مشترک ما، خلع سلاح اتمی شبه‌جزیره کره است و جامعه بین‌المللی مسئله هسته‌ای کره شمالی را به رسمیت نمی‌شناسد و در این موضوع باهم متحد هستند». این نشست «بدون دعوت از چین، روسیه و کره شمالی نیز برگزار شده بود؛ و اتفاقاً با انتقاد چین و روسیه مواجه شد. چین این عمل را مانند عصر جنگ سرد دانست» (Globalnews, 16 January, 2018). درنهایت با ادامه اختلافات میان ترامپ و تیلرسون، ترامپ در رفتاری غیر عرفی و غیر تشریفاتی در یک پست توئیتر خود تیلرسون را برکنار و مایک «پمپئو» را جایگزین او کرد. طبق قانون اساسی آمریکا نصب و عزل وزرا بر عهده رئیس‌جمهور است. عملکرد مایک پمپئو، کاملاً همسو با اهداف ترامپ بود. او یک ماه

^۱ Rex Tillerson and Mike Pompeo

پیش از قرارداد ۱۲ ژوئن، در مه ۲۰۱۸ به کره شمالی سفر کرد و در خصوص هسته زدایی این کشور و رفع تحریم‌ها علیه این کشور با کیم جونگ اون رایزنی نمود. ترامپ تأکید کرده بود، ایالات متحده زمانی به رفع تحریم‌ها اقدام خواهد کرد که کره شمالی دست از اقدامات هسته‌ای خود بردارد. او خطاب کره شمالی گفت: «ما چندین دهه دشمن بودیم. اکنون امیدواریم که بتوانیم باهم همکاری کنیم تا کشور و مردم شما از تمام فرصت‌هایی که لایق آن هستند برخوردار شوند». پمپئو در این سفر توانست، سه شهروند آمریکایی که به اتهام جاسوسی و سایر اقدامات خصمانه در زندان‌های کره شمالی محبوس بودند را آزاد کند» (Newyork Times. 9 May, 2018)

۵-۳- وزارت دفاع

جیمز ماتیس وزیر دفاع و ترامپ روابط خوب و هماهنگی با یکدیگر داشته‌اند. از آنجایی که ترامپ خود در کودکی در آکادمی نظامی تحصیل کرده است و احساسات شدید ملی‌گرایانه دارد. سربازان و نظامیان برای او فرد مقدسی هستند، از این جهت روابط او با ماتیس نیز خوب است. در خصوص تصمیم سازی های ترامپ در برابر بحران هسته‌ای کره شمالی وزارت دفاع متغیری محدودکننده نبوده است، بلکه هم‌جهت با فرمان‌های ترامپ در حرکت بود. به‌طور مثال زمانی که ترامپ به دلیل حفظ امنیت بازی‌های المپیک زمستانه ۲۰۱۸ کره و مخصوصاً به جهت جلب اعتماد کیم جونگ اون، دستور به تعویق انداختن رزمایش‌های آمریکا-کره جنوبی را داد. جیمز ماتیس نیز اطاعت امر نمود؛ و مجدداً در آوریل ۲۰۱۸ ماتیس و سونگ یانگ مو همتای کره‌ای او رزمایش‌های کی ریزالو و فول ایگل را از سر گرفتند.

۵-۴- وزارت خزانه‌داری

با توجه به نقش محوری در طراحی و به کارگیری تحریم‌های اقتصادی-مالی، به تدریج پس از واقعه یازده سپتامبر، این نهاد در قامت یک سازمان تأثیرگذار در سیاست خارجی ایالات متحده آمریکا ظاهر شد. «وابستگی نظام مالی بین‌المللی به نظام مالی آمریکا و جهانی شدن نظام مبارزه با پول‌شویی و تأمین مالی تروریسم، خزانه‌داری را قادر ساخته تا با به کارگیری فشارهای اقتصادی و منزوی سازی مالی بازیگر ناهم‌سو، کنش گر مورد نظر را به تغییر رفتار مجبور نماید. امروزه این قابلیت، به نظر تبدیل به ابزاری کارآمد در مبارزه با چالش‌های امنیت ملی آمریکا شده است» (Nouri and Hosseini, 2019: 201). در دولت ترامپ مسئولیت وزارت خزانه‌داری به استیو منوشین^۲ سپرده شده است. او اختلاف عقیده چندانی با دونالد ترامپ ندارد.

همچنین این نهاد سعی نموده است در راستای اهداف و برنامه‌های ترامپ گام بردارد و در جهت حفظ تحریم‌ها علیه کره شمالی کلیه مجاری که می‌تواند موجب کمک اقتصادی به کره

¹. Key Resolve and Foal Eagle

². Steven Mnuchin

شمالی شود را مسدود و تنبیه نماید. از این رو وزارت خزانه‌داری یک متغیر حکومتی مقدور کننده به شمار می‌رود که نه تنها محدودیتی برای برنامه سیاست خارجی ترامپ در قبال کره شمالی ندارد بلکه یک متغیر سازنده است.

به‌عنوان نمونه در ۳ آگوست ۲۰۱۸، وزارت خزانه‌داری ایالات متحده یک بانک روسی را تحریم کرد و مشخص کرد که این بانک تحریم‌های کره شمالی را دور زده است و با یک مقام کره‌ای شمالی که در لیست سیاه واشنگتن قرار دارد، معامله نموده بود. تحریم‌های ایالات متحده و شورای امنیت با این توجیه اعمال می‌شود که بتواند از تأمین بودجه برای برنامه‌های موشکی هسته و بالستیک این کشور جلوگیری کند. وزارت خزانه‌داری آمریکا اعلام کرده بود که بانک آگروسویوز مسکو معامله کلانی را با هان جانگ سو، نماینده ارشد بانک تجارت خارجی کره شمالی مستقر در مسکو، انجام داده است. «وزارت خزانه‌داری آمریکا حتی نماینده هان جانگ سو، یعنی هر دو ری را هم در لیست تحریم قرارداد و به مسکو دستور اخراج آن‌ها را صادر کرد. ایالات متحده اعلام کرد که به اجرای تحریم‌های سازمان ملل و ایالات متحده ادامه خواهد داد و جریان‌های درآمد غیرقانونی به کره شمالی را مسدود می‌کند (Reuters, 3 August, 2018).

در ۲۱ آگوست ۲۰۱۸ نیز وزارت خزانه‌داری چند شرکت روسی را به دلیل انتقال نفت به کره شمالی تحریم نمود. وزارت خزانه‌داری آمریکا اعلام کرد، شرکت‌های حمل‌ونقل در ولادی ووستوک، یعنی شرکت‌های دریایی لجستیک پریموره و شرکت حمل‌ونقل گودزون و شش کشتی با پرچم روسیه با نام‌های بلا، بوگاتیر، نپتون، پارتیزان، پاتریوت و سواستوپل^۱، به‌صورت کشتی به کشتی در حال انتقال نفت به کره و انتقال سایر کالاهای کره شمالی به دیگر نقاط بودند. استیون منوشین اعلام کرد تا زمانی که هسته زدایی کره شمالی به‌طور کامل انجام نشود این تحریم‌ها ادامه خواهد داشت (Reuters, 3 August, 2018).

۵-۵- معاون رئیس‌جمهور

معاون دونالد ترامپ مایک پنس، با وجود برخی تفاوت دیدگاه با رئیس‌جمهور از نفوذ قابل‌توجهی در کاخ سفید برخوردار است. ورود جمهوری خواهان تندرو از جمله دن کوتس مدیر اطلاعات ملی، نیکی هیلی و مایک پمپئو نتیجه نفوذ او بود. همچنین پنس را می‌توان تعدیل‌گر و تفسیرگر مواضع ترامپ دانست. از این رو دفتر پنس یکی از موارد موردعلاقه لابی‌گران است. به‌طوری‌که روزنامه واشنگتن‌پست، دفتر وی را به «دروازه ورودی لابی‌ها» تشبیه کرده است

^۱ . Bella, Bogatyr, Neptune, Partizan, Patriot and Sevastopol

(Rogin, 2017). در خصوص مسئله هسته‌ای زدایی کره شمالی نیز جز مواردی جزئی تفاوت آرای چندانی میان پنس و ترامپ وجود ندارد. به‌عنوان مثال درحالی‌که پنس روز ۲۱ مه ۲۰۱۸ در یک مصاحبه تأکید کرده بود که «محال است» ترامپ از گفت‌وگو با رهبر کره شمالی سر باز زند؛ اما فردای همان روز یعنی در ۲۲ مه ترامپ اعلام کرد که چنان‌چه شرایط آماده نباشد ملاقات با کیم را به تاریخ دیگری موکول خواهد کرد! در همان روز مون جائه به ایالات متحده سفر کرده بود، در کاخ سفید با دونالد ترامپ ملاقات نمود و «بر دیدار ترامپ و کیم در ۱۲ ژوئن ۲۰۱۸ تأکید کرد» (Deutsche Welle, May 22, 2018). از این رو در کلیت می‌توان پنس را متغیری هماهنگ و مقذور کننده دانست.

۶- متغیر اجتماعی: مردم ایالات متحده

متغیر اجتماعی تمام جوانب غیر حکومتی یک کشور را در برمی‌گیرد که در روند اتخاذ تصمیم‌های سیاست خارجی دخیل است. میزان اتحاد ملی، رسانه‌ها، گروه‌های ذی‌نفوذ از جمله لابی‌ها، ارزش‌ها و ایدئولوژی‌های حاکم، درجه و میزان صنعتی شدن و ... از جمله عوامل اجتماعی هستند که می‌تواند بر سیاست‌های خارجی تأثیرگذار باشند. در واقع مهم‌ترین نقش عوامل اجتماعی در سیاست خارجی آمریکا محدود کردن است. این امر نشان می‌دهد که عوامل اجتماعی بر پذیرش ثبات وضع موجود در رفتار خارجی آمریکا تأکید می‌کنند.

طبق بررسی سالانه امور جهانی گالوپ در سال ۲۰۱۵، تنها ۹٪ آمریکایی‌ها دیدگاه مطلوبی نسبت به کره شمالی داشتند، درحالی‌که ۸۷٪ آمریکایی‌ها دیدگاهشان نسبت به این کشور منفی بود. از سوی دیگر کشور رقیب این کشور یعنی کره جنوبی را کشوری مثبت ارزیابی کرده‌اند. به نظر می‌رسد هم‌زمان با پیشرفت‌های تسلیحات هسته‌ای کره شمالی به‌خصوص پس از آزمایش‌های ICBM، نگرانی آمریکایی‌ها درباره برنامه هسته‌ای کره شمالی از ۵۵٪ در سال ۲۰۱۵، به ۶۰٪ در سال ۲۰۱۶ و ۷۵٪ در سال ۲۰۱۷ رسید (Haggard, 2017). در نظرسنجی فوریه ۲۰۱۸ موسسه گالوپ، ۵۱٪ مردم آمریکا کره شمالی را بزرگ‌ترین دشمن می‌دانستند؛ اما در نظرسنجی ۱ تا ۱۰ فوریه سال ۲۰۱۹ موسسه گالوپ، تنها ۱۴٪ مردم آمریکا کره شمالی را بزرگ‌ترین دشمن خود تلقی کردند. البته ۸۶٪ از آمریکایی‌ها، کره شمالی را کشوری نامطلوب می‌دانستند و ۷۹٪ مردم از تسلیحات هسته‌ای کره شمالی و تهدیدات آن ابراز نگرانی کردند (Gallup, 2019). «به عقیده کارشناسان این که ۵۱٪ مردم آمریکا در فوریه ۲۰۱۸، بزرگ‌ترین دشمنشان را کره شمالی می‌دانستند به این دلیل بود که از فوریه ۲۰۱۷ تا ۲۰۱۸ یعنی تقریباً یک‌ساله اول ریاست جمهوری ترامپ، روابط آمریکا-کره شمالی بسیار متشنج بود. میزان تهدیدات کره شمالی در این برهه افزایش پیدا کرده بود و هنوز توافق دونالد ترامپ و کیم در ۱۲ ژوئن ۲۰۱۸ رخ نداده بود. از این رو

¹. Gallup Institute

نیمی از مردم آمریکا دیدگاهی منفی به کره داشتند؛ اما در سال ۲۰۱۹ این ۵۱٪ در سال ۲۰۱۸، به ۱۴٪ کاهش یافت؛ زیرا در این یک سال (فوریه ۲۰۱۸ تا فوریه ۲۰۱۹)، توافق سنگاپور به وقوع پیوسته بود، در آوریل ۲۰۱۸ کره شمالی اعلام کرده بود سایت‌های خود را تعطیل می‌کند و از آغاز سال ۲۰۱۹ خبرهای دومین نشست ترامپ و کیم از طریق رسانه‌ها به گوش مردم می‌رسید. با این حال ۸۶٪ در سال ۲۰۱۹ کره شمالی را نامطلوب ارزیابی کردند. نکته قابل توجه این است که دیدگاه‌های منفی آمریکایی‌ها درباره کره شمالی تقریباً در همه احزاب مشابه است: ۸۵٪ از جمهوری خواهان، ۸۶٪ مستقل و ۸۹٪ دموکرات‌ها کشور کره شمالی را نامطلوب می‌دانند (Reinhart, 2019). پس متغیرهای اجتماعی برای تصمیم‌گیری‌های ترامپ در قبال کره شمالی، متغیری سازنده، هم‌جهت و مقذور کننده است.

نتیجه‌گیری

در این پژوهش که در واقع بخشی از رساله ارشد نگارنده مسئول است، مهم‌ترین پارامترهای سازنده سیاست خارجی دونالد ترامپ در قبال بحران کره شمالی با کمک متغیرهای سطح تحلیل خرد در نظریه پیوستگی روزنا تشریح شده است. در سطح تحلیل خرد شخصیت ترامپ، نقش ریاست جمهوری در آمریکا، ساختار حکومتی ایالات متحده و جامعه این کشور بررسی شد، اما ویژگی‌های شخصیتی ترامپ: غرور، ملی‌گرایی، چالش‌پذیری، غیرقابل پیش‌بینی بودن، داشتن روحیه تهاجمی، میل به توجه، صبوری، تسلیم‌ناپذیری و هوش ارتباطی بالا است که برخی از بارزترین آنان در این مقاله بیان گردید؛ که هر یک به نوعی در تصمیم‌سازی او در قبال بحران کره مؤثر بوده است؛ و از آنجایی که به عقیده روزنا افراد خاص از نقش خود تفسیر موسعی هم دارند، نقش ریاست جمهوری ترامپ نیز تاثیر بسیار پررنگی در ساخت سیاست خارجی او دارد. تهدید، تحریم، مذاکره با کره شمالی و یا دستور یا لغو انجام رزمایشات نظامی آمریکا-کره جنوبی موارد مهمی است که توسط نقش امکان سیاست‌گذاری‌شان میسر شده است.

کنگره، وزارت امور خارجه، وزارت دفاع، وزارت خزانه‌داری، معاون رئیس‌جمهور و مشاور امنیت ملی هر یک در روند سیاست‌گذاری ترامپ در موضوع هسته‌ای زدایی کره شمالی نقش داشته‌اند. همچنین مردم آمریکا که غالباً با نگاهی وحشت‌زده به کره شمالی می‌نگریستند و تا سال ۲۰۱۸ این کشور را بزرگ‌ترین دشمن خود می‌پنداشتند؛ با شروع مذاکرات ترامپ با کره شمالی نگاه‌شان به این کشور نیز کمی تعدیل شد. مردم آمریکا در خصوص کره شمالی چیزی جز امنیت و در امان ماندن از موشک‌های قاره‌پیمای کره شمالی نمی‌خواهند. از این رو آنان تائید کننده و همراه با رئیس‌جمهور کشورشان بوده‌اند فعالیت هسته‌ای کره شمالی پیامدهایی در سطح ملی و بین‌المللی به همراه داشته است. اولاً موجب احساس غرور ملی بوده است، یعنی مردم کره شمالی

توان هسته‌ای کشورشان را نتیجه پرارزش صبر و تحمل خود می‌دانند. ثانیاً مردم کره شمالی از آینده فشارهای اقتصادی نگران هستند حتی ترس از حمله نظامی ایالت متحده توأمان در فکر آنان وجود دارد؛ ثالثاً موجب حفظ قدرت و مشروعیت بخشی به خاندان کیم بوده است. در سطح نظام بین‌الملل نیز موجب دو قدرت بازدارندگی و قدرت چانه زنی برای کره شمالی بوده است. بنابراین به یک باره تعطیل و منهدم کردن تاسیسات و برنامه‌های هسته‌ای آن گونه مه‌مطلوب ایالات متحده است هرگز توسط کره شمالی اجرایی نخواهد شد. از سوی دیگر منافع استراتژیک ایالات متحده در شرق آسیا و بحران امنیتی که در پی دستیابی کره به موشک‌های قاره پیما برای این کشور ایجاد کرده است، موجب می‌شود تا این بحران توسط ترامپ نیز لاینحل باقی بماند. اما اینکه بحران هسته‌ای کره شمالی چگونه قابل حل خواهد بود؟ خود مسئله‌ی برجا مانده‌ای است که احتمالاً در آینده روشن گردد.

References

1. Abjad, M. (2013). *Politics and Government in the United States*, Tehran: Samat Publications. (In Persian)
2. Bell, M., Milani, M. (2017). *Why Donald Trump Is the One Leader Who Can Stop North Korea*, *Fortune*, Feb 21.
3. Brown, BW. (2018). North Korea's Economic Strategy. 2018, *Joint U.S.-Korea Academic Studies*, (1)1, 326-341
4. Chanlett, Emma (2016). *North Korea: U.S. Relations, Nuclear Diplomacy, and Internal Situation*, Congressional Research Service.
5. Cordesman, A. (2016). North Korean Nuclear Forces and the Threat of Weapons of Mass Destruction in Northeast Asia. *CSIS*, July 25. At: <https://www.csis.org/analysis/north-korean-nuclear-forces-and-threat-weapons-mass-destruction-northeast-asia>
6. Dehghani Firoozabadi, J. (2010). *Principles of foreign policy*, Tehran: Samt samt Publications. (In Persian)
7. Ghasemi, M. (2005). *Principles of International Relations*, Tehran: Mizan Publishing. (In Persian)
8. Graham, C. (2017). Kim Jong-un Says New Missile is 'Gift' to 'American b*****s' from North Korea on Independence Day, *Telegraph*, 5 July, at: <https://www.telegraph.co.uk/news/2017/07/04/kim-jong-un-mocks-us-rex-tillerson-confirms-north-koreas-icbm/>

9. <https://edition.cnn.com/2019/03/02/politics/us-south-korea-military-exercises/index.html> (2019). March 02
10. <https://edition.cnn.com/politics/live-news/trump-visits-japan-2019/05/30/index.html> (2019). May 30.
11. <https://edition.cnn.com/videos/politics/2018/06/23/trump-second-summit-with-kim-soon-sot-nr-vpx.cnn> (2018). June 23.
12. <https://globalnews/edge.msu.edu/2018/01/16/countries/north-korea/government> (2018), January 16.
13. <https://www.dw.com/fa-ir/%D8%B3%D9%81%D8%B1-%DB%8C%DA%A9%DB%8C-B1%DB%8C%DA%A9%D8%A7/a-43999939> (2018). 22 may.
14. <https://www.inside the games.biz/2018/01/17/articles/1059740/south-korea-and-united-states-agree-to-halt-military-drills-during-pyeongchang-2018> (2018). January 17.
15. <https://www.nytimes.com/2018/08/20/world/asia/north-south-korea-family-reunions.html> (2018), 20 August.
16. <https://www.nytimes.com/2019/08/10/world/asia/kim-jong-un-apologizes-missile-launch-trump-says.html>.
17. <https://www.reuters.com/article/us-northkorea-russia/north-korea-confirms-leader-kim-jong-un-to-visit-russia-for-summit-with-putin-idUSKCN1RY1KT> (2018). August 20.
18. <https://www.whitehouse.gov/2018/06/12/briefings-statements/press-conference-president-trump/>-<https://www.korea-dpr.com/overseas.html> (2018). September 12.
19. Immelman, A. (2017). *The Leadership Style of U.S. President Donald J. Trump*, *Unit for the Study of Personality in Politics at Saint John's University*.
20. Kogley, C.W. Wittkopf, E.R. (1991). *American Foreign Policy: Pattern and Trend*, Translated by Asghar Dastmalchi. Tehran: Office of International Studies, Ministry of Foreign Affairs. **(In Persian)**
21. Mikhailenko, E.B., Chernavskikh, V.D. (2018). The North Korean Nuclear Crisis: Possible Strates for the Administration of D. Tramp, *Policy Analysis*. **(In Russian)**

22. Nikitin, M.B, Rinehart, I. (2017). *North Korea: U.S. Relations, Nuclear Diplomacy, and Internal Situation* Emma Chanlett-Avery, Coordinator. *Congressional Research Service*.
23. Noori, V., Hassan Hosseini, S. (2019). Egoism in the US Foreign Policy over Trump's Tenure; The Results and the Implications. *Research Letter of International Relations*, 12(47). 179-216. **(In Persian)**
24. Rezaei, M, Farah Nejad, M. (2017). The dilemma of uncertainty in the analysis of the North Korean and American crises. *Quarterly Journal of International Politics*. 101-150 **(In Persian)**
27. Rogin, J. (2017). Mike Pence is Quietly Becoming a Foreign Policy Power Player. *Chicago Tribune*, March 6, at: <https://www.chicagotribune.com/opinion/commentary/ct-mike-pence-foreign-policy-president-20170306-story.html>
28. Rosenau, J. (1966). Pre -Theory and Theories of Foreign of Policy. in Barry Frrell, B. (ed): *Approaches to Comparative and International Politics*, New York: North Western University Press.
29. Rosenau, J. (1971). *The Scientific Study of Foreign Policy*, New York: The Free Press.
30. Trump, D. (2015). *Crippled America: How to Make America Great Again*, Translator Mohtasham, S., et.al., Tehran: Third Edition. **(In Persian)**
31. Trump, D. Zanker, B. (2007). *Think Big* and kick ass in business and life, Translator: M. Hemtian, M., Tehran: Gandman Publishing. **(In Persian)**
32. Warden, J. K. (2017), North Korea's Nuclear Posture: An Evolving for U.S. Deterrence, Proliferation Papers, *Ifri. March 2017*.
33. Xiangzhe, X. (2019) North Korea is Committed to Possessing Nuclear Weapons. *Eurasia Studies Issue, Kariya University Sociology*. **(In China)**